

Tatar Têlênêñ Añlatmalı Süzlêğë I-VI (2015-2021), Kazan: Tehsi**AHMET TURAN TÜRK***

Tarihî Kıpçak Türkçesinin önemli ardıllarından biri olan Tatarca, aynı zamanda Kıpçak lehçeleri içinde en eski yazı dili geleneğine sahip olanıdır. Erken dönemde yazı dili geleneğine sahip olma durumu sözlük yazma geleneğini de beraberinde getirmiştir. XVII. yüzyıldan itibaren başlayan Tatarca sözlük yazma geleneği¹ yüzyıllar içinde ilerlemiş ve asıl gelişimini XIX. yüzyılda göstermiştir.

Türk boyları arasında sözlük yazarlığının kimlik oluşumuyla bağlantılı olduğunu söylemek mümkündür (Öner vd., 2010: 9). Bilindiği gibi sözlükler, bir topluluğun dilini, kültürünü ve düşünce sistemini yansıtan önemli kaynaklardır. Bu nedenle, bir milletin sözlük geleneği ve sözlük yazarlarının çalışmaları, o toplumun kimliğinin bir parçası olarak görülebilir.

Tatar Türkleri için XIX. yüzyılda gerçekleşen aydınlanma hareketi (ceditçilik veya usul-i cedit) Tatar kültürünün ve dolayısıyla Tatarcanın dönüşümünde önemli bir rol oynamıştır. Bu hareket, geleneksel Tatar kültürünü modernleştirmeyi hedeflemiş; bu dönemde Tatar aydınları, Tatarcanın gelişimine büyük önem vermiş ve dilin modern ihtiyaçlara uygun bir şekilde kullanılabilmesini sağlamak amacıyla sözlük, gramer, derleme gibi çalışmalar yapmışlardır.

Bu amaç doğrultusunda hazırlanmış sözlüklerden birkaçına göz atmak uygun olacaktır. Basit bir şekilde hazırlanan sözlüklerden sonra ciddi emek ürünü olan XIX. yüzyıl ve sonrasında yazılan açıklamalı sözlüklere bakıldığında Kayyum Nasırı tarafından hazırlanan ve 1895-1896 yıllarında basılan “Lehçe-i Tatarî” adlı iki ciltlik eser, Tatarcanın ilk açıklamalı sözlüğü olarak kabul edilir. Sözlük temelde Arapça ve Farsça sözlerin Tatarca anlamlarını açıklamak, Tatarca sözlerin Arapça ve Farsça karşılıklarını vermek ve bu sözlerin hangi cümlelerde kullanıldığını göstermek için hazırlanmıştır. Yaklaşık 20 bin söz içeren bu sözlük, aynı zamanda klasik Osmanlı ve Çağatay yazı diliyle bağıni koparmış saf bir Kazan ağzı sözlüğü

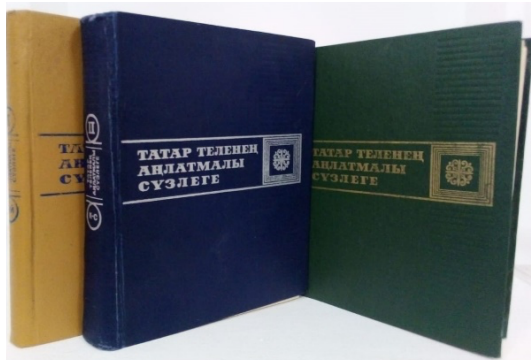
* Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, el-mek: ahmetturanurk@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3714-5716

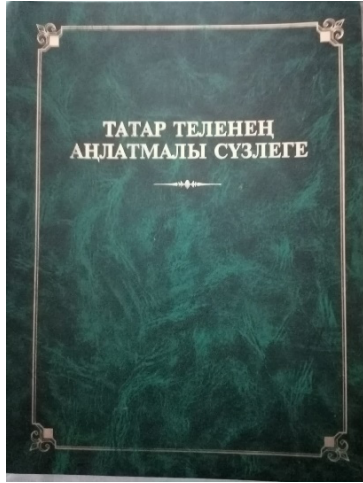
¹ Daha ayrıntılı bilgi için bk. Öner (2019).

olmaması sebebiyle genel olarak Türk yazı dilleri için de -özellikle eski yazılı metin okuma ve anlamlandırmalarında- bir başvuru kaynağıdır (Öner vd., 2010: 10).

Cemal Velidi'nin "Tatar Tələneñ Tuli Süzləğə" isimli eseri; beş ciltlik bir yayını olarak planlanmış olsa da, maalesef sadece ilk iki cildi yayımlanabilmiştir. Yayımlanan ilk cilt, ünlülerle başlayan sözleri (a-e, u-ü, ı-ě, o-ö, i), ikinci cilt ise Arap alfabesinin harf sırasına göre *b, p, t* ünsüzleri ile başlayan sözleri içermektedir. 1927 ve 1929 yıllarında iki kitap olarak yayımlanan sözlük, projenin büyüklüğü hakkında bilgi vermektedir. Sözlüğün ilk cildinde 8.500 madde başı ve yaklaşık 2.500 alt madde başı bulunmaktadır. C. Velidi'nin, modern Tatarcanın sözlüğünü yapma idealiyle ortaya koyduğu "Tatar Tələneñ Tuli Süzləğə" (Tatarcanın Tam/Mükemmel Sözlüğü), sadece adıyla değil, aynı zamanda işleniş biçimi ve içeriği bakımından da farklıdır. Bu eser, modern Tatarcanın ilk ve yetkin bir sözlüğü olarak kabul edilmektedir (Öner, 2019: 174; TTAS-2015: 3).

XIX. yüzyılın ortalarından sonra daha ciddi çalışmaların ortaya konulduğu görülmektedir. Tatarcanın açıklamalı bir sözlüğünü oluşturma çalışması, 1950'lerde SSCB Bilimler Akademisi Kazan Şubesi Dil, Edebiyat ve Tarih Enstitüsü'nde G. S. Amirov'un önderliğinde sözlükbilim bölümünün açılmasıyla yeniden canlanmıştır. Bölümdeki sözlük çalışması, klasik ve önde gelen yazarların eserlerinden, diğer edebî türlerden sözlük materyalinin toplanmasıyla başlamış ve bir veri tabanı oluşturulmuştur. 1962'de başlayan bu materyal toplama ve veri tabanı oluşturma çabalarının sonucu olarak ilk cildi 1977'de, ikinci cildi 1979'da ve üçüncü cildi ise 1981'de basılan "Tatar Tələneñ Añlatmalı Süzləğə" ortaya çıkmıştır. Tatarcanın temel sözlüklerinden biri olan "Tatar Tələneñ Añlatmalı Süzləğə" (1977-1981); L.T. Mahmutova, M. G. Möhemmediyev, K. S. Sabirov, Ş. S. Hanbikova, İ. A. Abdullin, S. B. Vahitova, F. M. Gazizova, L. R. Gaynanova, F. E. Ganiyev, R. G. Ehmetyanov, G.H. Ahuncanov ve R. R. Mingulova tarafından hazırlanmıştır. Bu kolektif çalışmada, Tatarcanın söz varlığı tanıklarıyla beraber 32.880 madde başında gösterilmiştir. Maddelerin yanı sıra sözlükte 14.000'den fazla söz öbeğine de yer verilmiştir. Zamanına göre, içerik ve işlevsellik yönünden mükemmel sayılabilecek bu açıklamalı sözlüğün oluşturulması ve yayımlanması, genel olarak Tatar sözlük biliminin bir başarısı olarak değerlendirilmektedir (TTAS-2015: 3).

geliştirilmiştir.

2005 yılında ise Tataristan'ın başkenti Kazan'ın 1000. yılı dolayısıyla Prof. Dr. F. Ganiyev'in baş redaktörlüğünde "Tatar TĒlĒnĒŦ Añlatmalı SūzLĒĒ" adlı yeni bir açıklamalı sözlük yayımlanmıştır. Bu büyük sözlük, üç ciltlik "Tatarcanın Açıklamalı Sözlüğü"nden 25 yıl sonra çıkan bir çalışmadır ve tek cilt halinde yayımlanan bu eserde 58.000 madde başı yer almaktadır. Her şeyden önce, bu sözlük zengin içeriği, kullanışlılığı ve pratik olması yönüyle diğerlerinden ayrılır. Tanıkların verilmediği bu çalışma, kendinden önceki sözlüklerden sözlükçülük açısından (köken bilgisi verilerinin olması, birleşik eylemlerin gösterilmesi vb. yönlerden) daha

Bu çalışmada tanıtımı yapılacak "Tatar TĒlĒnĒŦ Añlatmalı SūzLĒĒ" isimli 6 ciltlik eser, Tatarcanın en kapsamlı sözlüğü ve Tatar dil bilimi ile Kazan dilbilim ekolünün son yıllarda hazırladığı en yeni ve en önemli ürün olarak dikkat çekmektedir.

Sözlüğün ilk cildinin başında "Сүз Башы" (Giriş), "Файдаланылган махсус әдәбият исемлеге" (Kullanılan özel literatür), "Лексикографик

чыганаclar" (Leksikolojik kaynaklar), "Сүзлектә файдаланылган башка чыганаclar турында мәгълүмәт" (Sözlükte kullanılan diğer kaynaklar hakkında bilgi), "Сүзлектән файдаланучылар өчен белешмә" (Sözlük kullanıcıları için kılavuz) ve Шартлы кыскартылмалар "Kısaltmalar" listesi bulunmaktadır. Ayrıntılı bir şekilde yazılmış bu bilgiler, sözlüğün altı cildinin tümünün rahatça kullanımına yardımcı olabilecek niteliktedir. Diğer ciltlerin başında "Сүз Башы" (Giriş) ve kısaca "Сүзлектән файдаланучылар өчен белешмә" (Sözlük kullanıcıları için kılavuz) başlıklarına yer verilmiştir.

Алты цилттен олушан сөзлүгүн editör ve hazırlayanları sırasıyla şu şekildedir.

I. Cilt (A-V), 2015, 712 s. [ISBN 978-5-93091-189-3]

Hazırlayanlar: R. R. Abdullina, A. M. Segiytova, F. F. Gaffarova, G. G. Sabërova, O. N. Galimova, A. F. Gaynëtdinova, G. D. Fethëtdinova, F. İ. Tahirova, İ. İ. Sabitova, Ė. İ. Safina, F. M. Gazizova;

Bilimsel editörler: F. F. Gaffarova, G. G. Sabërova, F. İ. Tahirova;

II. Cilt (G-Y), 2016, 748 s. [ISBN 978-5-93091-205-0]

Hazırlayanlar: İ. İ. Sabitova, F. İ. Tahirova, A. M. Segiytova, A. F. Gaynëtdinova, G. G. Sabërova, L.Ş. Şemsëtdinova, G. R. Semirhanova, Ė. İ. Safina;

Bilimsel editörler: F. F. Gaffarova, G. G. Sabërova, F. İ. Tahirova;

III. Cilt (K) 2017, 744 s. [ISBN 978-5-93091-225-8]

Hazırlayanlar: İ. İ. Sabitova, A. F. Gaynëtdinova, Yu. F. Borhanova, O. N. Galimova, G. G. Sabërova, F. F. Gaffarova, Ė. İ. Safina, A. A. Timërhanov, [R. R. Abdullina], R. T. Seferov, F. İ. Tahirova.

Bilimsel editörler: F. İ. Tahirova, R. T. Seferov, F. F. Gaffarova;

IV. Cilt (L-R), 2018, 760 s. [ISBN 978-5-93091-272-2]

Hazırlayanlar: F. İ. Tahirova, Ė. İ. Safina, İ. İ. Sabitova, F. F. Gaffarova, R. T. Seferov, O. N. Galimova, [R. R. Abdullina], G. R. Semirhanova, F. A. Kuşëlekova, G. Sabërova;

Bilimsel editörler: F. İ. Tahirova, R. T. Seferov;

V. Cilt (S-T), 2019, 908 s. [ISBN 978-5-93091-298-2]

Hazırlayanlar: Ė. İ. Safina, İ. İ. Sabitova, O. N. Galimova, G. G. Sabërova, R. T. Seferov, A. F. Gaynëtdinova, Yu. F. Borhanova, F. İ. Tahirova, F. F. Gaffarova, A. E. Timërhanov, [R. R. Abdullina];

Bilimsel editörler: F. İ. Tahirova, R. T. Seferov;

VI. Cilt (U-YA), 2021, 912 s. [ISBN 978-5-93091-394-1]

Hazırlayanlar: İ. İ. Sabitova, F. F. Gaffarova, O. N. Galimova, Ė. İ. Safina, E. K. Bulatova, A. E. Timërhanov, F. A. Kuşëlekova, İ. C. Yëdihanov, F. İ. Tafirova, R. T. Seferov;

Bilimsel editörler: F. İ. Tahirova, R. T. Seferov.

Alanın uzmanları tarafından modern Tatarcanın söz varlığını doğru ve eksiksiz bir şekilde sunmak amacıyla hazırlanan bu sözlük, önceki açıklamalı sözlüklerden kullanılan materyalin hacmi, içeriği, bütünlüğü, ayrıntısı ve zenginliği bakımından farklılık gösterir. Çalışmanın 1. cildinde açıklandığı üzere sözlük, 2002 yılında hazırlanmaya başlanmış ve her bir cildi yaklaşık 400 sayfa olmak üzere 4 cilt

ГАВАМ и. гар. 1) Халык, халык массасы. *Иттәшләрәннән аерылу гавамнан аерылу түгел. Г.Коләхмәтов. Мәчетләрдә гавам аңларлык татарча җагызлар сөйләнсә иде. Ш.Маннур. Мәсәлән, гавамнан берәү жыртмый: «Сандугачлар су ташый, кайда икән су башы». Х.Ярми*

2) Түбән катлау кешеләре, изелгән халык. *Ә гавам шул калыкка элек-мәс өчен, элеккәч – азат булур өчен көргәш. Г.Коләхмәтов. Бу әсәрдә мәгаллимнәрнең эхлак вә кыяфәтләре, аңларның үзләре белгән аз мәгълүматлары илә бик зур эшләр күрсәтергә икәтһадлары, аңларның гавам илә бу хакта көргәшләре --- тасвир ителмештер. Г.Камал. --- соңгы инкыйлабка кадәр Теркиянең зыялы сыйныфлары илә гавам (эшче вә крестьян сыйныфлары) арасында өлфәт вә мағашарәт юк дит әйтерлек иде. С.Рахманколы*

3) Надаң халык. – *Гавам гайбәтен жыет йөрергәме?! – дит бик гажәп-ләндә Рәшидә. М.Маликова. Гавам үтә надаң һәм аңсыз, төргә эт әқаннар коткысына колак салып, бушбузлар корбанына әйләнүе дәг икәтһимал. Т.Әһди*

olarak planlanmıştır (TTAS-2015: 5). Ancak çalışma sırasında, kaynak yelpazesinin genişletilmesi, yeni dil materyallerinin analizi ve işlenmesi sonucunda sözlüğün hacminin arttığı görülmüş ve sözlük 6 cilt olarak tamamlanmıştır.

Çalışmaya söz ve söz öbeği sayısı yönünden bakıldığında oldukça hacimli bir sözlük olduğu görülmektedir. Sözlüğün her cildinin künye sayfasında verilen bilgilerden hareketle şu sayısal verilere ulaşılmaktadır: 1. cilt yaklaşık 11.000 söz ve 2.000'den fazla söz öbeği, 2. cilt yaklaşık 11.000 söz ve 2.300'den fazla söz öbeği, 3. cilt yaklaşık 10.500 söz ve 2.600'den fazla söz öbeği, 4. cilt yaklaşık 10.500 söz ve 1.100'den fazla söz öbeği, 5. cilt yaklaşık 13.300 söz ve 1.800'den fazla söz öbeği, 6. cilt yaklaşık 14.000 söz ve 1.500'den fazla söz öbeği içermektedir. Kısacası bu sözlükte yaklaşık 73.200 madde başı ve 11.300 söz öbeği açıklanmıştır. Bu durum, Tatar Türkçesinin güncel söz dağarcığını kapsamlı bir şekilde ele alan önemli bir çalışma olduğunun göstergesidir.

Bu akademik sözlük, modern ihtiyaçlara uygun olarak dildeki gelişme ve değişiklikleri de yansıtmaktadır. Sözlük, daha önceki sözlüklere girmemiş yeni sözlük birimlerini içermektedir (Yusupova, 2022: 189). Örneğin; kendinden önceki sözlüklerde yer almayan “АБАЖУРЛЫ” maddesi TTAS-2015 sayfa 21'de E. Yeniki ve E. Feyzi'nin eserlerinden tanıklanarak gösterilmiştir. Yine “БАГА” maddesi TTAS-1977 ve TTAS-2005'te bulunmazken TTAS-2015 sayfa 371'de N. Fettah'ın eserlerinden tanıklanarak madde başı olarak yer almıştır. Bu ve bunun gibi örneklerin sayısı artırılabilir.

Sözlüğün yetkinliğini gösteren bir diğer özelliği şudur: Sözlük birimleri olarak alınan söz ve söz öbeklerinin anlam ve üslup özelliklerindeki farklılıklar, ayırt edici açıklamalarla verilmiştir. Bu noktada örnek vermek gerekirse sözlerin alt madde başlarını dikkate almaksızın değerlendirildiğinde АЛЫ / Aluv “almak” eylemi için TTAS-1977'de 32, TTAS-2005'te 42, TTAS-2015'te ise 54; КҮЗ / күз “göz” ismi için TTAS-1979'da 18, TTAS-2005'te 14, TTAS-2017'de ise 22 farklı anlam verildiği görülmektedir. Bununla beraber neredeyse bütün anlamlar edebî eserler, gazeteler, bilimsel ve popüler dergiler, ders kitapları vb. kaynaklardan alınan örneklerle tanıklandırılmıştır. Bu tanıklandırma sürecinin sözlükte gösteriminde Tatarca yazılmış veya Tatarcaya tercüme edilmiş eserlerden alınan örneklerin yanında eserin adı değil, yazarın adı belirtilmiştir. Örneğin, G. Tukay, G. Kamal, T. Eydi vb. Süreli basından alınan örneklerin yanında ise bu gazete ve dergilerin isimleri belirtilmiştir: Tataristan; Kazan Utları; Miras vb.

Bu sözlüğün önemli bir yönü de köken bilgisi verilerinin işaretlenmiş olmasıdır. 1977-1981 yılları arasında çıkan ilk “Tatar TĒlĒnĒŃ AŃlatmalı SūzlĒĒ”nde herhangi bir köken bilgisi verisi verilmemiştir. 2005 yılında ve Prof. Dr. F. Ganiyev'in baş redaktörlüğünde çıkan “Tatar TĒlĒnĒŃ AŃlatmalı SūzlĒĒ”nde alıntı sözlerin hangi dilden olduğuna dair bilgilere yer verilmiştir. Burada tanıtımı yapılan 6 ciltlik “Tatar TĒlĒnĒŃ AŃlatmalı SūzlĒĒ (2015-2021)”nde ise bu bilgiler daha da geliştirilmiş ve kaynak dillerin gösteriminde aracı dil durumu dikkate alınmıştır. Örneğin “efendĒ” sözü TTAS-2005 sayfa

751’de “ӘФӘНДЕ *ис. зап.*” şeklinde ve Arapça kökenli olarak gösterilmiştir. TTAS-2015 sayfa 360’ta ise aynı söz “ӘФӘНДЕ *и. төрек < ар.*” şeklinde ve Arapça kökenli olarak işaretlenmiş ancak sözün Türkiye Türkçesi üzerinden dile girdiği belirtilmiştir. Yine benzer bir durum “**bastion**” sözünde dikkate alınmıştır. “**Bastion**” sözü TTAS-2005 sayfa 73’te “**БАСТИОН** *ис. хәрби фр.*” şeklinde ve Fransızca kökenli olarak gösterilmiştir. TTAS-2015 sayfa 418’de “**БАСТИОН** *и. фр.<ит. Хәрби*” şeklinde ve İtalyanca kökenli olarak işaretlenmiş ancak Fransızca üzerinden dile girdiği belirtilmiştir. Bunlar ve bunlar gibi çoğaltılabilecek örnekler, çalışmanın oldukça büyük bir emek ürünü olduğunun göstergesidir.

Sözlüğün 1. cildinde verilen “Сүзлектән Файдаланучылар Өчен Белешмә (Сөzlük kullanıcıları için kılavuz)” kısmı oldukça önemli bilgileri içermektedir. Bu bölüm sözlüğün hazırlanışı esnasında uyulan sözlükçülük ilkelerini ortaya koyması açısından da oldukça değerlidir. Örneklendirmek gerekirse “Sözlerin anlamlarını belirleme ve onları açıklama” kısmında verilen bilgilere bakmak yerinde olacaktır:

“III. Sözlerin anlamlarını belirleme ve onları açıklama

Anlamları belirleme ve yerleştirme usulü

§ 14. Sözlükte yer alan her dil biriminin edebî dilde kullanılan tüm anlamları ayrı ayrı belirtildi.

§ 15. Alıntı sözlerin sadece Tatarcada kullanılan anlamları verildi.

§ 16. Çok anlamlı sözler işlenirken, tüm anlam alanı dikkate alındı ve ayrı anlamları belirli bir sıraya göre düzenlendi:

a. Anlam sırası, her şeyden önce, edebî dildeki kullanım sıklıklarına göre belirlendi; anlamlar, mantıksal sırayı ve genetik bağlantıyı mümkün olduğunca korumaya çalışarak düzenlendi;

b. Anlamların gelişimi ve değişiminin tarihsel sırası modern dil materyalleri tarafından açıkça gösterildiğinde, sözün anlam yapısının anlaşılmasını

III. Сүзләрнең мәгънәләрен билгеләү һәм аларны аңлату

Мәгънәләрне алу һәм урнаштыру тәртибе

§ 14. Сүзлектә китерелгән һәр тел берәмлегенә хәзерге әдәби телдә кулланылган барлык мәгънәләре дә аерып күрсәтелде.

§ 15. Алынма сүзләрнең бары тик татар телендә кулланылган мәгънәләре генә китерелде.

§ 16. Күп мәгънәле сүзләрне шәрехләгәндә, аның бөтен семантик кыры исәпкә алынып, аерым мәгънәләре билгеле бер тәртиптә урнаштырылды:

а) мәгънәләрнең бирелеш тәртибе, беренче чиратта, аларның хәзерге әдәби телдәге кулланылышы ешлыгынан чыгып билгеләнде; мәгънәләр логик эзлеклелекне һәм генетик бәйләнешне мөмкин кадәр сакларга тырышып урнаштырылды;

ә) мәгънәләрнең үсеш-үзгәрешендәге тарихи эзлеклелекне хәзерге тел материаллары ачык күрсәтеп торганда, сүзнең мәгънә төзелешен аңлауны жиңеләйтерлек очрақларда, беренчел мәгънәләр, искергән булса да, алдан бирелде. Калган барлык очрақларда искергән мәгънә, кагыйдә буларак, хәзерге мәгънәләрдән соң гына теркәлде;

б) конкрет мәгънәләр абстракт мәгънәләрдән алдарак урнаштырылды;

в) киң кулланыштагы мәгънәләр аның таррак кулланыштагы (гади сөйләм, диалекталь, терминологик һ.б. өчен хас булган) мәгънәләреннән алдарак китерелде;

г) диалекталь мәгънәләр гомуми һәм махсус кулланыштагы мәгънәләрдән соң теркәлде;

kolaylaştıran durumlarda, eskimiş olsalar bile birincil anlamlar verildi. Diğer tüm durumlarda, eski anlam, kural olarak, modern anlamlardan sonra kaydedildi;

c. Somut anlamlar soyut anlamlardan daha öne yerleştirildi;

d. Yaygın kullanımdaki anlamlar, dar kullanımdaki anlamlardan (genel konuşmaya özgü, diyalektik, terminolojik vb.) önce verildi;

e. Diyalektik anlamlar, genel ve özel kullanımdaki anlamlardan sonra kaydedildi;

f. Mecaz anlamlar gerçek anlamlardan sonra verildi;

g. Aynı üslup rengine sahip anlamların kullanım sıklığının daha yüksek olduğu daha önce belirtildi;

h. Sözüün ayrı bir söz öbeği içinde ortaya çıkan anlamları ana anlamlarından sonraya yerleştirildi.” (TTAS-2015: 13-14).

Sonuç olarak bu altı ciltlik sözlük, Tatarca sözlüklerin kolektif çalışmalarla hazırlandığını ve ansiklopedik bir karaktere sahip olduğunu göstermesi bakımından dikkate değerdir. Eser, sadece sözlerin anlamlarını değil, aynı zamanda kökenini, kullanım örneklerini; deyim, atasözü gibi söz öbeği unsurlarını da içermesi bakımından Tatarcanın söz varlığını anlamak, dilin doğru ve etkili bir şekilde kullanımını sağlamak ve dilbilgisel özellikleri öğrenmek isteyen herkes için kullanışlı bir kaynak olacaktır.

Tataristan Bilimler Akademisi G. İbrahimov adındaki Dil, Edebiyat ve Sanat Enstitüsü'nün sözlük projesi olarak hazırlanan ve Türk dünyasının hizmetine sunulan “Tatar TĒlĒnĒŅ Añlatmalı SüzlĒĖ (2015-2021)” adlı bu altı ciltlik çalışma, önemli bir bilimsel başarıdır. Bu başarılarından dolayı başta proje yürütücüsü A. E. Timĕrhanov olmak üzere proje editörleri ve çalışanlarına emeklerinden dolayı teşekkür ederiz. Büyük uğraşlarla ortaya konulmuş ve mevcut tüm gereklilikleri dikkate alarak oluşturulmuş bu çalışmanın bir başvuru kaynağı olacağına ve Tatarcanın gelişimine katkı sağlayacağına inancımız tamdır.

Kaynakça

Öner, M. (2019). Tatar Sözlük Yazarlığı ve Tatarca Söz Varlığı. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 48, s. 157-180.

Öner, M. vd. (2010). Lehçe-i Tatarî'nin Söz Varlığı Üzerine Bir Deneme. *Uçentıye Zapiski Tavriçeskogo Natsionalnogo Universiteta im. V. İ. Vernadskogo Seriya “Filologiya Sotsialniye Kommunikatsii”*, T: (23), s. 9-19.

Yusupova, A. Ş (2022). Review of the “Explanatory Dictionary of the Tatar Language (2015-2021), *Tatarica*, No: 19, s. 189-194.